

Voorstel Quickscan Effecten van zorgverschuiving door coronacrisis 02-04-2020

Aanleiding

Door de coronacrisis is er de afgelopen periode veel ingezet om zorgcapaciteit voor coronazorg te vergroten. Er klinken meer en meer geluiden dat dit ook ten koste gaat van het leveren van reguliere zorg. Zo heeft onder meer de Hoofdinspecteur van de Inspectie voor Gezondheid en Jeugd (IGJ) aandacht gevraagd voor de balans tussen coronazorg en reguliere zorg¹. Daarnaast hebben verscheidene specialisten, via bijvoorbeeld de Nederlandse Vereniging voor Cardiologie (NVVC), aandacht gevraagd voor de negatieve gezondheidseffecten van uitstel van behandelingen en het zorg mijden van patiënten². Ook bracht Gupta Strategists een rapport uit over de afschaling in de zorg, waarin gesteld werd dat 40% van de ziekenhuiszorg en 70% van de huisartsenzorg is afgeschaald³. In de media waren de afgelopen week veel verhalen te lezen en horen van patiënten waarvoor de uitgestelde zorg tot grote zorgen over de gezondheid leidt.

Probleemschets

Reguliere zorg wordt uitgesteld en zelfs gedeeltelijk afgesteld (niet alles valt in te halen) en zorg wordt gemeden. Dit kan zowel op de zeer korte termijn als op de lange termijn leiden tot groot verlies aan gezondheid. Dit kan veroorzaakt worden door bijvoorbeeld

- Uitgestelde (of vermeden) behandeling en daardoor een langer durende, slechtere gezondheidstoestand met mogelijk hogere kans op slechtere gezondheidssuitkomsten en/of sterfte;
- Uitgestelde (of vermeden) diagnostiek en daardoor kans op slechtere gezondheidssuitkomsten en/of sterfte.

Hierbij richten we ons op twee belangrijke zorggebieden met hoge ziektelast, namelijk cardiologie en oncologie. Als uitkomstmaat trachten we zoveel mogelijk gezondheidsverlies uit te drukken in QALY's. Daarnaast zullen er ook effecten te verwachten zijn binnen andere ziektegebieden en bijvoorbeeld de GGZ, maar die worden vooralsnog buiten beschouwing gelaten vanwege het complexe karakter.

Hoofdvraag: Wat is de omvang van gezondheidsverlies door afschaling en zorgmijding ten gevolge van de coronacrisis voor een aantal voorbeelden van ziekten met hoge ziektelast?

Rol RIVM

Vanuit de rol van het RIVM als Trusted Advisor dienen wij het CMT/VWS te voorzien van informatie/kennis die verder gaat dan de acute crisissituatie en een volledig beeld geeft van de staat van de gezondheidszorg/volksgezondheid in Nederland. In verband met de urgentie is het streven om binnen twee weken in deze informatie te voorzien.

Concreet plan

We geven inzicht in de veel genoemde balans tussen coronazorg en reguliere zorg. Dit doen we door in kaart te brengen wat de gezondheidseffecten zijn van de afschaling van zorg en het zorg mijden. We focussen hierbij in eerste instantie op oncologie en cardiologie. We proberen hiervoor een samenwerking tot stand te brengen met de belangrijkste spelers in het veld, zoals Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), Nederlandse Vereniging voor Cardiologie (NVVC) en de Nederlandse Vereniging voor Medische Oncologie (NVMC).

We geven inzicht in de verhouding tussen reguliere zorg en coronazorg

- Welk deel van de zorg wordt afgeschaald en welk deel van de zorg vindt niet plaats door het mijden van zorg door patiënten of toekomstige patiënten?
- Wat zijn de risico's hiervan?
- Om welke patiënten gaat het?
 - ➔ Wat zijn de gevolgen hiervan in termen van sterfte en kwaliteit van leven?

We brengen hierbij in beeld:

- Referentiescenario (reguliere zorg)
- Huidige stand van zaken (1 april 2020)
- Mogelijke scenario's voor over 1, 3 en 6 maanden?

Ter vergelijking brengen we in kaart hoeveel gewonnen levensjaren en kwaliteit van leven er gerelateerd aan corona zijn gewonnen via deze verschuiving in de gezondheidszorg t.o.v. het regulier door laten gaan van zorg. Hierin zal nauw samengewerkt worden met het CIB.

¹ Technische briefing Tweedekamer 01-04-2020

² Bijv. Volkskrant 01-04-2020 Hartpatiënten blijven massaal weg door 'corona-angst', artsen vrezen voor levens.

³ <https://gupta-strategists.nl/studies/in-de-slipstream-van-corona-een-secundaire-crisis-in-de-zorg>